

Utbildningsinspektion i Sagaskolan, förskoleklass och grundskola 1-3

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Sagaskolan den 11-12 april. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Sagaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Sagaskolan intervjuades rektorn, lärare och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte verksamheten i förskoleklasserna och lektioner i grundskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för.

Beskrivning av skolan

Sagaskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	45
Grundskola	135

Sagaskolan är belägen i bostadsområdet Valsta i Sigtuna kommun. Skolan har i sin närhet skog och strövområden, bibliotek, idrottsanläggningar och simhall. Skolan byggdes 1972 och har byggts om under åren 2003 –2005. Utbildningen omfattar förskoleklass och årskurserna 1-3. Det finns en åldersintegrerad klass i årskurserna 1-2 och två åldersintegrerade klasser i årskurserna 2-3. Omkring 75-80 procent av skolans elever har utländsk bakgrund och kommunens förberedelseklass för yngre barn, den s.k. Internationella klassen, finns på Sagaskolan. Sagaskolan är även bas för Sigtuna kommuns grundskolors modersmålsundervisning. Cirka elva procent av eleverna åker skolskjuts till Sagaskolan. Flertalet av eleverna fortsätter sina grundskolestudier på Valtaskolan. Lärarna är indelade i två arbetslag.

Sagaskolans arbete har under senaste tiden präglats av en omorganisation som inneburit att skolan från att ha varit en skola med förskoleklass till årskurs 6, från och med höstterminen 2005 har utbildning för förskoleklass och årskurserna 1-3. Eleverna i årskurserna 3-6 slussades i augusti 2005 vidare till Valtaskolan och andra skolor och Sagaskolan tog emot elever från Brageskolan och Frejaskolan. Dessa två skolor är numera avvecklade.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sagaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen ges förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen föreskriver.

Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och utövar ett tydligt ledarskap på en skola där förutsättningarna för utbildningen är goda.

Skolan följer på olika sätt upp elevernas kunskapsresultat och har ett gott arbete kring utvärdering av lärandet. Varierade arbetssätt finns och olika slag av samarbete förekommer mellan klasserna. Stöd ges också till de elever som behöver detta.

På olika sätt arbetar skolan med att skapa en god arbetsmiljö och utbildningssituation för eleverna, vilket emellertid behöver förbättras ytterligare.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förtydliga vilka mål som skall användas som underlag för såväl planering som utvärdering av lärandet. Som ett led i detta bör också elevernas inflytande över sitt lärande förbättras.
- Resultatet av skolans värdegrundsarbete behöver förbättras.

- Kvalitetsredovisningen bör förbättras så att den, genom att utgöra ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten, främjar skolans kvalitetsarbete och därigenom bidrar till att förverkliga utbildningens nationella mål.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist snarast skall åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever i behov av särskilt stöd (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Kunskaper

Enligt skollagen skall utbildningen i förskoleklass ligga till grund för fortsatt skolgång och inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklasserna på Sagaskolan ges förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Skolan följer upp elevernas kunskapsresultat bland annat genom resultaten på Skolverkets diagnostiska material i årskurs 2 och kommunens kravnivåer i årskurs 3. Utifrån resultaten på de diagnostiska materialen bedömer lärarna att tre procent av eleverna kan få svårigheter att nå målen i svenska och en procent av eleverna kan få svårigheter att nå målen i matematik i årskurs 5. Eleverna kan också på olika sätt beskriva för inspektörerna vad de lär sig.

Inspektörerna bedömer att skolan har metoder att följa upp elevernas kunskapsutveckling under de tre första skolåren.

Kommunens kravnivåer bedöms i kommunrapporten.

Normer och värden

Personalen har arbetat aktivt med att skapa samhörighet mellan de elever som kom från Brageskolan och Frejaskolan och de elever som redan tidigare gick på Sagaskolan. Resultatet från en enkät som genomfördes under hösten år 2005 utgjorde ett led i detta utvecklingsarbete. I kvalitetsredovisningen för 2005 redovisas att resultatet enligt enkäten är gott.

Trots detta måste inspektörerna konstatera att arbetsmiljön inte alltid ger det lugn som många elever behöver för sina studier och det förekommer kränkande behandling av olika slag. Inspektörerna bedömer att resultatet av skolans värdegrundarbete ytterligare behöver förbättras.

Läroplanen framhåller att eleverna genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja ämnen, teman och aktiviteter kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Detta innebär att de bör fostras att i högre grad själva vara delaktiga i hur de skall lära sig, samt hur de skall redovisa sina kunskaper. Sagaskolan ger eleverna möjlighet att påverka sin skolmiljö genom klassråd och elevråd. Eleverna har därigenom inflytande över den egna skolmiljön och har förmåga att arbeta i demokratiska former. Eleverna ger vid intervjun dock uttryck för att planeringen när det gäller undervisningen i stor utsträckning görs av läraren. Även lärarna gav vid intervjutillfället

uttryck för att elevinflytandet har fått stå tillbaka under det år som den nya organisationen byggts upp. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över det egna lärandet bör förbättras.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Inspektörerna bedömer att det bedrivs ett aktivt arbete i syfte att skapa en god arbetsmiljö och utbildningssituation för eleverna. Man genomför övningar som stärker självkänslan, identiteten och gruppsytryggheten bland annat i form av drama och rollspel. Skolan genomför enkäter varje termin. De elever som intervjuades känner till skolans trivselregler och uppger att läraren i klassen tar upp olika aktuella frågor och problem. I skolans handlingsplan mot kränkande behandling och mobbning citeras från skolans arbetsplan visionen att alla skall känna glädje i att gå till skolan och att trygghet och respekt skall prägla verksamheten. Vidare beskriver den vad kränkande behandling är, hur man förebygger och vad man gör när någon i verksamheten utsätts för kränkande behandling. Skolans plan för arbetet mot kränkande behandling bör förtydligas så att den också behandlar situationer då vuxen kränker elev. Det är värt att notera att en ny lag trädde i kraft den 1 april 2006, lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 200:67). Under rubriken ”Normer och värden” har inspektörerna också bedömt att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att resultaten av skolans värdegrundsarbete bör bli bättre.

Föräldrarna uttrycker att de är nöjda med den samverkan de har med skolan i form av veckobrev och föräldrasamråd.

Som tidigare framgått bedöms elevernas inflytande över det egna lärandet bör utvecklas. Följaktligen behöver skolans arbete med detta också öka.

Innehåll, stöd, organisering och arbetssätt i undervisningen

Lärarna vid Sagaskolan är organiserade i två arbetslag. Rektorn och verksamhetsledarna för arbetslagen utgör skolans ledningsgrupp. Man har dels längre möten för pedagogiska diskussioner och dels kortare möten för informationsfrågor varje vecka. Arbetsgrupper med uppgift att bearbeta de fyra målområdena i Sigtunas skolplan träffas en gång per månad. Hela arbetsenheten har konferens två gånger i månaden. Många av lärarna har arbetat länge på Sagaskolan. Efter omorganisationen behöver enligt rektorn samarbetet och samsynen på eleverna utvecklas ytterligare. För att ge eleverna goda förutsättningar för lärande förekommer samarbete av olika slag mellan klasserna.

Lärarna har bearbetat de nationella kursplanerna till arbetsplaner för undervisningen i svenska, matematik, geografi, historia och idrott. Dessa kommer att revideras.

Målrelaterad undervisning, elevernas kännedom om målen och elevernas möjlighet till inflytande över sin utbildning hänger nära samman och påverkar kvaliteten på arbetsformerna i undervisningen. Inspektörerna har vid lektionsbesöken sett varierade arbetssätt. Det finns exempel på att planeringsbok respektive utvärderingsbok förekommer men dessa ger inte, enligt inspektörerna, eleverna ett reellt inflytande över deras lärande. Inspektörerna bedömer att skolan bör förtydliga vilka mål som skall användas som underlag för såväl planering som utvärdering av lärandet och att eleverna därigenom ges ett reellt inflytande över sitt lärande.

Sagaskolan har en handlingsplan som beskriver hur de arbetar för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Resultat från diagnoserna i årskurs 2 och utvärdering av resultat utifrån kravnivåerna för årskurs 3 utgör underlag för att besluta om särskilt stöd och utarbetande av åtgärdsprogram. Även LUS-test och samtal om elevernas kunskapsutveckling i arbetslagen bidrar till att lärarna anser sig ha kännedom om elevernas eventuella behov av särskilt stöd. I skolans särskilda undervisningsgrupp, den s.k. lilla gruppen undervisas elever med behov av extra stöd. I arbetsplanen för år 2006 framgår att gruppen ska omstruktureras så att eleverna inkluderas i klasser under viss del av dagen.

Inspektörerna menar att de exempel på åtgärdsprogram som de tagit del av endast översiktligt beskriver vad eleven behöver utveckla och vilka åtgärder som skall vidtas och att de åtgärder som beskrivs inte ger ett konkret underlag för det stöd som sedan ska utvärderas. Vidare konstaterar inspektörerna att åtgärdsprogram inte utarbetas för alla elever som riskerar att inte nå målen.

Inspektörerna bedömer att skolan ger stöd. Däremot upprättas inte åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd. Detta är inte godtagbart och måste åtgärdas. Vidare bör de åtgärdsprogram som skolan upprättar utvecklas.

Utvärdering av lärandet

Enligt läroplanen skall läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling muntligt och skriftligt, redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Enligt rektorn bidrar de kommungemensamma kravnivåerna till att lärarna reflekterar över elevernas kunskapsutveckling. Det underlag för individuell utvecklingsplan som skolan använder utgår från alla kursplaneämnen, elevens sociala utveckling och vilka åtgärder som eventuellt kan behöva vidtas. Elever och föräldrar anger utvecklingssamtalet som det tillfälle då de informeras om elevens utveckling och då utvärdering görs. De flesta föräldrarna uttryckte att de var nöjda med utvecklingssamtalen men det gavs också uttryck för att man som förälder ville veta mer om vad eleven behövde förbättra.

Inspektörerna bedömer att skolan har ett gott arbete kring utvärdering av lärandet.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Förutom de schemalagda pedagogiska diskussionerna och de utvärderingar lärarna gör vid terminsslut upprättar skolan årligen en kvalitetsredovisning. I förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet fastställs att en skriftlig kvalitetsredovisning årligen skall upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Den skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och

en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts.

I Sagaskolans kvalitetsredovisning för år 2005 beskrivs bl.a. den omorganisation som gjorts på Sagaskolan under år 2005. Processer, åtgärder, resultat och måluppfyllelse beskrivs sedan för varje målområde. I många fall är dock åtgärderna uttryckta som behovsinventering och de är inte kopplade till redovisat resultat. Skolans resultat i form av elevernas kunskapsutveckling blir inte belyst i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skapa tydliga processer så att utvärderingar, kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning fungerar som funktionella redskap för verksamhetsutveckling samt att både lärare, elever och föräldrar är delaktiga. Rektorn är medveten om att detta behöver utvecklas. Skolan bör enligt inspektörernas bedömning förbättra kvalitetsredovisningen så att den, genom att utgöra ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten, främjar skolans kvalitetsarbete och därigenom bidrar till att förverkliga utbildningens nationella mål.

Kvalitetsredovisningens utformning i enlighet med den kommungemensamma modellen bedöms i kommunrapporten.

Ledning och intern kommunikation

Enligt lärarna är rektorn väl förtrogen med verksamheten och tar ett övergripande ansvar för den pedagogiska och administrativa utvecklingen. Inspektörerna bedömer också att skolans ledning i stort fungerar väl, men mot bakgrund av de förbättringsbehov som påtalas i denna rapport kan rektorn ytterligare utveckla utvärderingen av arbetet och låta resultaten ligga till grund för beslut om åtgärder för utveckling i riktning mot de nationella målen för utbildningen.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Skolans rektor säkerställer att undervisningstiden följer den för kommunen gemensamma planen som syftar till att garantera elever den lagstadgade undervisningstiden avseende grundskolan. Rektorn uppger att i december 2005 var 93 elever berättigade till modersmålsundervisning och 65 av eleverna deltog i sådan undervisning samt att 26 av eleverna fick studiehandledning på modersmålet. Av de 91 elever som var berättigade till undervisning i svenska som andraspråk deltog alla i den undervisningen. Elever med utländsk bakgrund är i majoritet på skolan och lärarna är väl förtrogna med skillnaderna mellan kursplanen för svenska som andraspråk och kursplanen i svenska.

Vidare har informationen till elever och vårdnadshavare bedömts.

Inspektörerna bedömer att tillgången till utbildning och informationen är god utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Personal

Enligt den officiella statistiken för lärartätheten vid Sagaskolan för år 2005 är 7,4 heltidstjänster per 100 elever varav 5,6 med pedagogisk utbildning. Skolans lärare skall ha en utbildning för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Om personer med respektive föreskriven utbildning inte finns att tillgå, får den som inte uppfyller kraven anställas för högst ett år i sänder. Enligt rektorn planerar de lärare som inte har utbildning i de ämnen de undervisar att fortbilda sig. Inspektörerna vill påpeka vikten av att detta genomförs.

Kompetensutveckling erbjuds i linje med skolans behov. Kompetensutvecklingen senaste året har bland annat gällt läsutveckling och praktisk matematik.

Inspektörerna bedömer att de personella resurserna är goda.

Materiella resurser

Resurser såsom böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel samt läromedel, datorutrustningen och lokalerna har granskats. Inspektörerna bedömer att de materiella resurserna gör det möjligt att genomföra utbildningen, utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildningen är goda.

Datum	Ort
2006-06-20	Stockholm

Gunilla Örneby
Susanna Åhgren